బంది చంద్ర చటర్జీ 'దుర్గేశ్ నందిని' నవలను ఈ తరం పాఠకులకు కొత్తగా పరిచయం చెయ్యాల్సి రావచ్చు. కానీ 1865లో బాంగ్లా భాషలో ప్రచురితమైన ఈ నవలకు 1911లోనే తెలుగులో చాగంటి శేషయ్య, వంగూరు సుబ్బారావు, ఉలిగుండం రంగారావు, వేంకట పార్వతీశ్వర కవుల అనువా దాలే కాక అప్పట్లో ఇంకా సుమారు పదిమంది చేసిన అనువా ದಾಲು ವಿಲುವಡಿನಟ್ಲು 'ತಿಲುಗು ನಾಪಿತ್ಯ ಕೇಕಂ' ದ್ಯಾರಾ ತಿಲು స్తోంది. కొన్ని తరాల తెలుగు పాఠకులలో బంకిం, శరత్ల రచనలు వారు తెలుగు రచయితలేనా అనేంతగా ప్రాచుర్యం పొందాయి. 1911 మ్రాంతంలో, అంటే భారతస్వాతంత్ర్యాద్వమం పుంజుకుంటున్న సమయంలో, ఒకే రచన ఇన్ని అనువాదాలు వచ్చేటుగా స్థాపితం చేయగలిగిందంటే 'దురేశ్ నందిని' ఎలాంటి రచన అయి ఉంటుందనే కుతూహలం ఈతరం పాఠ కులకు కూడా కలగక మానదు. అప్పట్స్ దేశభక్తి స్పోరకంగా తోచిన ఈ రచనను ఇప్పుడు మనం ఎలా అర్ధం చేసుకోవచ్చు? ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానం వెతుక్కునే ముందు నవల మూడో అధ్యాయంలో కథాకాలంనాటి చారిత్రక, రాజకీయ స్థితుల

సయ్యద్ ఖాన్కు అప్పగించి తన సైన్యంతో వెళ్ళాడు. ధార్పూర్, దాని పరిసర ప్రాంతాల్లోని గ్రామాల్ని "దోచుకుంటున్న" పఠాన్ లను అణగదొక్కడానికి యువకుడు, మాన్సింగ్ కొడ్డుకైన జగత్ సింగ్ ముందుకొస్కాడు. ఐదువేలమంది సైన్యంతో యాభైవేలమంది పఠాన్లను ఎదుర్కోడానికి సిద్ధమైన జగత్ సింగ్ స్థుతాపాన్ని మాన్సింగ్ మెచ్చుకుంటాడు. అయితే కటూ ఖాన్ నేత్నత్వంలోని పఠాన్ను జగత్ సింగ్ ను ఓడిస్తారు. లొంగి పోవాల్చిన స్థితిలో కూడా జగత్ సింగ్ "ఓరీ రోత పుట్టించే విదే శీయులారా! చనిపోయే పరిస్థితుల్లో కూడా ఒక రాజపుత్రుడెలా ఉంటాడో చూడండి" అని అంటాడు. కానీ పఠానులు అతణ్ణి చావనివ్వరు. బంధీగా ఉంచి, జాగ్రత్తగా కాపాడి, వైద్యం చేయించి, అతని దారా మొగల్ చ్యకవర్తితో తమకు అనుకూ లించే విధంగా సం్రపదింపులు జరపాలని నిర్ణయించుకుం టారు. జగత్ సింగ్ను శాంతి చర్చల కోసం పంపి విఫలమైతే వెనక్కు తిరిగి వచ్చేట్లు పఠాన్ల సేనాధిపతి ఉస్మాన్ఖాన్ తనతో అంటున్నపుడు, జగత్సింగ్ తిరిగి వస్త్రాననే నమ్మకం ఎలా కలిగింది అంటాడు. అప్పుడు శ్వతుపక్షంవాడైన ఉస్మాన్

భారత స్వాతంత్ర్యాద్యమం పుంజుకుంటున్న సమయంలో, ఒకే రచన పదికి పైగా తెలుగు అనువాదాలు వచ్చేట్మగా ప్రభావితం చేయగలిగిందంటే 'దుర్దేశ్ నందిని' ఎలాంటి రచన అయి ఉంటుందనే కుతూహలం ఈతరం పాఠకులకు కూడా కలగక మానదు. అప్పట్లో దేశభక్తి స్పోరకంగా తోచిన ఈ రచనను ఇప్పుడు మనం ఎలా అర్థం చేసుకోవచ్చు?

ేసేవకురాలిగా జీవిస్తున్నప్పటికీ, నిజానికి బిమల అగ్రకులానికి (బ్రాహ్మణ) చెందిన అభిరామ్స్టామికీ ఒక అస్ప్రశ్వరాలికీ కలి గిన సంతానం. వీరేంద్రసింగ్, బిమల పరస్సరం ప్రేమించుకుం టారు. కానీ తర్వాత ఆమె అస్ప్రజ్మరాలికి కలిగిన సంతానమై నందున వీరేంద్రసింగ్ పెళ్ళి చేసుకునేందుకు ఒప్పుకోడు. చివ రికి మాన్సింగ్చే బంధింపబడి, తప్పనిసరి పరిస్థితులలో తండ్రీకూతుళ్ల సంభాషణలో తప్ప ఇతర్మతా విమర్శకు తావివ్య కపోవడం, అభిరామ్స్టామి ఒక రాజకీయ సలహాదారుగా గౌర వ్యపదమైన వ్యక్తిగా కొనసాగడం శోచనీయం.

పఠాన్ల చేతిలో తీవంగా గాయపడి కట్టూఖాన్ చేతిలో బంధీగా ఉన్న జగత్సింగ్ పై అతడ్ని కోలుకునేట్లు చేసేందుకు నియమితురాలైన కట్టూఖాన్ కూతురు ఆయెషాకు ఇష్టం కలు

గుతుంది. వీరిద్దరి మధ్య అనుబంధం భిన్న మతాల వ్యక్తుల

ಮನಕು ತಿಲಿಯಕುಂಡ್

පරුණිුම సాహిత్య వేదిక

సోమవారం, 30 మే 2016

vividha@andhrajyothy.com

జరిగిపోయే వాటి గురించి

మన నీడలు మనకు తెలియకుండా మన వెనుక ఏం మాట్లాడుకున్నాయో ఒకరోజు సూర్వుడు ఆకాశానికి చెబుతాడు

మన పెదవులు మనకు తెలియకుండా ఎన్ని ఉద్యేగ భరిత వాక్యాలకు ఆనకటగా నిలబడాయో ఒకరోజు నిశ్శబ్దం శబ్దానికి చెబుతుంది

మన పాదాలు మనకు తెలియకుండా ఎన్ని సుదూర ప్రయాణాల్ని రదు చేసుకున్నాయో ఒకరోజు భూమి రహదారులకు చెబుతుంది

మన హృదయం మనకు తెలియకుండా ఎంత వ్యక్తంచేయలేని (పేమను సతమతమయ్యిందో ఒకరోజు కన్నీళ్లు కళ్లకు చెబుతాయి

మనకు తెలియకుండా మనం అసలు ఈ భూమ్మీదికెందుకొచ్చామో ఒక రాత్రి చందుడు సముద్రానికి చెబుతాడు

■ భగవంతం

చరిత్ర ముళ్లలో చిగురించిన (పేమకథ

मूर्शमनिक्मी

চনক্ষাল চেট্টোলাকাক এও লক ১২০০১, বৰ্ণমান্তি ইট্: কৰিবল

గురించి తెలిపే కింది వాక్యాలను చెప్పుకోవడం బాగుంటుంది:

"ముస్టింలు భారతదేశం పైకి పశ్చిమ హిమాలయ పర్వతా ల్పుంచి దండెత్తి వచ్చి పడినప్పుడు వాళ్ళను మతోత్సాహం పురి కొల్పింది. రాజపుత్రులు వీరోచితంగా అడ్డుకున్నప్పటికీ భారత దేశం వారికి లొంగిపోవాలని రాసిపెట్టి ఉన్నట్తుంది. ఇటు రాజ పుత్ర రాజులు వారి వారి శక్తి సామర్వాలను కూడబలుక్కునే బదులు ఒకరితోనొకరు పోట్లాడుకుంటూ ఉంటే, మరోవైపు ముస్లింలు పదేపదే పట్టు వదలకుండా ప్రయత్నించి ఒకరి తర్వాత ఒకరిని ఓడించి ఢిల్లీ స్మామాజ్యాన్ని స్థాపించారు. అయితే దుర్మాకమణదారులు రాజపుత్రులను పూర్తిగా లొంగదీ సుకోలేకపోవడం, సమరోత్సాహంతో వారిని అడుకోవడం కొన సాగింది.... కాలక్రమంలో రాజపుత రాజులు కప్పాలు చెల్లించు కోవలసిన పరిస్థితీ..... సామ్రాట్లు మెప్పు, రక్షణలు పొందడం కోసం ఎన్నో విధాలుగా రాజీపడడం తప్పని సరైంది. అటువైవు మొగలాయీలు కూడా శౌర్యవంతులైన రాజపుతులను తమ వైపు తిప్పుకోవడానికి ఎన్నో రకాల ఒప్పందాలను కుదుర్పుకోవ డంలో ఉత్సాహం చూపారు.... వివేకం, ఔదార్యంగల అక్బర్ అన్ని విధాలా తన ముందు వారి కంటె చాలా వివేచనతో వ్యవ హరించాడు... (పరిపాలనలో తోడ్పడటానికి విదేశీయుల కంటె స్తానికుల్ని చేర్చుకోవటమే మంచిదనే ఆలోచనతో) అతడు స్తానికులను, ముఖ్యంగా రాజపుత్రులను, అన్ని రంగాల్లో ్రపధాన ఉద్యోగాల్లో నియమించాడు."

ఒకవైపు మొగలాయిల దుర్మాకమణ, రాజ్యతంత్రం, మరొక వైపు రాజపుతుల వీరోచిత పోరాటపటిమలు పై వాక్యాల్స్ _!పస్పుటంగా కనబడతాయి. అక్బర్ నియమించిన రాజపుత్ర రాజ్యాధికారులో మహారాజా మాన్సింగ్ ముఖ్యుడు. 1587లో మాన్సింగ్ పాట్నా చేరుకుని బెంగాల్ ప్రాంతంలో అన్ని తిరు గుబాటను అణచివేసి శాంతిని నెలకొనేలా చేస్తాడు. తరువాత ఒరిస్పా పాంతాన్ని లొంగదీసుకోవాలని బెంగాల్ పరిపాలనను

భారతీయ భాషలలో తొలి నవలలు

ఖాన్ "రాజపుత్రుల మాకు గురించి తెలుసు. వాళ్ళెప్పుడు ఆడిన మాట తప్పరు' అని అంటాడు.

ైపై సంఘటనలన్నీ కొద్ది రోజుల క్రితం మందారన్ దుర్తంలో జగత్ సింగ్ యాదృచ్చి కంగా ఒక గుడిలో తిలోత్తమను కలసి ్రపేమలో తర్వాత జరిగేవి. తిలో మందారన్ దురానికి రాజు వీరేం

ద్రసింగ్ కూతురు. ఆమెను బిమల అక్కడకు తీసుకువస్తుంది. తర్వాత బిమలే (పేమికులు ఇదరూ దురంలో రహస్యంగా కలు సుకొనేందుకు ఏర్పాటు చేస్తుంది. అదే సమయంలో పఠాన్ను ఆ దుర్గంపై దాడి చేసి రాజు వీరేంద్రసింగ్ ను చంపేస్తారు. ఈ దాడిలో జగత్ సింగ్ తీ్రవంగా గాయపడి పఠాన్లకు బంధీగా చిక్కుతాడు. బిమల, తిలోత్తమలను పఠాను తమ జనానాకు తరలిస్తారు. ఇక్కడ బిమల తిలోత్తమను కాపాడి తన తం్రడి అభిరామ్సామి దగరకు పంపుతుంది. అంతేకాదు, పఠాన రాజు కట్లాఖాన్ గెలిచిన సంబరాల్లో మద్యం సేవిస్తున్నప్పుడు బీమల చాలా యుక్తితో అతణి కవ్వించి చంపి తన పగ తీర్పు

కుంటుంది. ఆమె పగ తీర్పుకొన్నది రాజు వీరేంద్రసింగ్ చావుకి.

బిమలతో పెళ్లికి ఒప్పుకుంటాడు. కానీ ఈ విషయం బయటికి తెలియకూడదనీ, బిమల తన వద్ద సేవకురాలిగా ఉండాలని నిబంధన విధిస్తాడు. అభిరామ్స్టామికి పూర్వాశమంలో ఒక రాజపుతుని భార్వతో ఉన్న సంబంధంవల్ల పుట్టిన మరో కూతు రుకి వీరేంద్రసింగే భర్త. వీరిదరి సంతానమే తిలోత్తమ. తిలో త్తమ తల్లి ఆమె పుట్టిన వెంటనే మరణిస్తుంది. అల్హుడైన వీరేం ్రదసింగ్ మరో కూతురు బిమలనిచ్చి పెళ్లిచేయాలని అభి రామ్ స్వామి అనుకుంటాడు. కానీ ఒక "శ్వాదురాలిని" చేసుకో డానికి వీరేంద్ర సింగ్ అభ్యంతరం తెలిపినపుడు అభిరామ్ స్వామి అతడ్పి అలాంటప్పుడు అక్రమసంతానమైన తిలోత్తమ తల్లిని ఎలా చేసుకున్నావని అడుగుతాడు. తనకు అప్పడా విషయం తెలియదని వీరేంద్రసింగ్ సమరించుకుంటాడు. నీజా నికి వీరేంద్రసింగ్ తండ్రి తమ హోదాకు తగినట్లు మిత్రుని కూతురితో కొడుక్కి సంబంధాన్ని కుదురుస్తాడు. కానీ వీరేంద సింగ్ ఈ సంబంధాన్ని కాదని తాను ప్రేమించిన తిలోత్తమ తల్లిని చేసుకుని తండ్రిడి ఆగ్రహానికి గురై ఇంటినుంచి పారిపో తాడు. తన పాత్రలద్వారా వర్షాంతర, మతాంతర వివాహాల గురించి ఇంత చర్చను పెట్టిన రచయిత అగ్ర కులస్తుడు, బ్రూహ్మణుడూ ఐన అభిరామ్స్వామి ప్రవర్తన గురించి

మధ్య నవలలో స్రవేశపెట్టిన సంబంధాలలో మరో కోణాన్ని చూపిస్తుంది. జగత్సింగ్ను చూసుకొనేందుకు కటూఖాన్ తన ేసనాధిపతి ఉస్పాన్ఖాన్ను కూడా నియమిస్తాడు. ఆయెషా జగత్ సింగ్ను (పేమిస్తే, ఉస్పాన్ఖాన్ ఆయేషాను (పేమి స్తాడు. మరోపక్క తిలోత్తమను (పేమిస్తున్న జగత్ సింగ్ తన పట్ల ఆయేషా చూపించిన సేవ, శ్రద్ధాసక్శుల వల్ల సంఘర్షణకు గురవుతాడు. చివరకు తిలోత్తమ కోసం ఆయేషా తన డ్రేమను త్వాగం చేస్తుంది. [పేమ ఫలించని నిరాశతో ఆమె తనను గాఢంగా (పేమించిన తన మతం వాడైన ఉస్మాన్ఖాన్ను నిరా కరించి పెళ్ళి చేసుకోకుండా ఉండి పోతుంది. ఉస్మాన్ఖాన్ తన ్రేమకు జగత్ సింగ్ అడ్డు వస్తున్నట్లు భావిస్తాడు. జగత్ సింగ్ బతికున్నంత వరకూ ఆయేషా తన డ్రేమను స్వీకరించ దనే నిర్ణయానికి వచ్చి అతనితో తలపడతాడు. ఈ పోరులో గెలిచిన జగత్ సింగ్ ఉస్మాన్ఖాన్ను ప్రాణాలతో వదిలిపె డుతూ "ఇప్పుడు నిశ్చింతగా వెళ్ళు, మరెప్పుడు ఒక రాజపు ్రతుణ్ణి అవమానించే సాహసం చెయ్యకు. అతనితో సమాను డ్ననే భ్రమను పెట్టుకోవద్దు. నిన్ను ఈ స్థితికి తీసుకువచ్చేటట్టు నన్ను బలవంత పెట్టావు. లేకుంటే ఇంత ఉపకారం చేసిన మనిషిపై దాడి చేసేవాణ్ణి కాదు" అంటాడు. బిమల చేతిలో త్మీవంగా గాయపడి కొన ఊపిరితో ఉన్న కట్లాఖాన్ ఆమె భర్త వీరేంద్రసింగ్ ను చంపినందుకు క్రమాపణ కోరతాడు. జగత్ సింగ్ ను పఠానులకు మొగలాయీలకు మధ్య సయోధ్యను కుదర్చమంటాడు. అంతేగాక, మొగలాయీల సార్యభౌమత్యాన్ని అంగీకరిస్తాడు. పఠానులు ఒరిస్తాను పాలించుకునేందుకు ముగుస్తుంది.

మొత్తానికి 1865లో డచురితమైన ఈ నవల ఒకవైపు రాజపుతుల శౌర్య పర్మాకమాలను, గుణగణాలను పొగుడుతూ ముస్టింలను విదేశీయులుగా దుర్యాకమణదారులుగా, చ్వితించే ్రపయత్నం చేస్తుంది. స్ట్రీప్మాత చ్యితణల కోణం నుంచి చూస్తే ಆಯೆಷ್ ನು ತ್ಯಾಗಮಾರ್ಡಿಗ್ ವೀತಿಸ್ಟೆ, ಬಿಮಲನು ವಿರ್ವಿತಂಗ್ పోరాడిన స్ట్రీగా చ్వితించడం జరిగింది. అయితే ఆమె తన పోరా టంలో స్ట్రీగా తన అందాన్ని, ఆకర్షణా బలాన్ని వాడుకోవడం గమనిస్తాం. ఇక కథానాయిక సానంలో మిగిలిన తిలోత్తమకు సౌందర్యం తప్ప ఎటువంటి వ్యక్తిత్వమూ ఆపాదించక పోవడం గమనించాలి. ఈ విధంగా నవలను కుల, మత, జెండర్ అంశాల కోణాల్నుంచి మనం కొత్తగా అధ్యయనం చేయవచ్చు.

🔳 ఎమ్. మ్రీధర్

శేషేంద్రపై సాహిత్య సదస్సు

 \vec{a} ಮೆಂದ 9ವ ವರ್ಧಂತಿ ಸಂದರ್ಭಂಗಾ నేడు $(30 \ \text{మే} \ 2016 \text{A})$ హైదరాబాద్లోని ్శీ త్వాగరాయ గానసభలో కళా సుబ్బారావు కళావేదిక నందు సాహిత్య సదస్సు జరుగుతుంది. అంపశయ్య నవీన్ సభాధ్యక్షత వహిస్తారు. ఎన్.వి.ఎస్. రెడ్డి ಮುಖ್ಯಅತಿಥಿಗ್, ಡ್. ಕಳ್ ವಿಂಕಟದಿಕ್ಷಿತುಲು ప్రత్యేక అతిథిగా హాజరవుతారు. ప్రొ రామాచంద్రమౌళి స్నారకోపన్వాసం చేస్తారు. రెంటాల జ్రీ వెంకటేశ్వరరావు, సంకేపల్లి నాగేంద్రశర్మ, డా. అద్దంకి ్రశీనివాస్ ఈ సదస్పులో అతిథులుగా పాల్తొంటారు.

■ లంకా శివరామ ప్రసాద్

సాహిత్య సమాలోచన

1865లో ప్రచురితమైన ఈ నవల ఒకపైపు రాజపుత్రుల శౌర్య పరాక్రమాలను,

గుణగణాలను పౌగుడుతూ, ముస్టింలను విదేశీయులుగా దుర్మాకమణదారు

లుగా చిత్రించే ప్రయత్నం చేస్తుంది. త్యాగం, ధీరత్వం, సౌందర్యం ఈ మూడు

గుణాలకు ప్రతీకలైన మూడు స్త్రీ పాత్రలతో సాగే ఈ నవలను కుల, మత,

జెండర్ అంశాల కోణాల్పుంచి మనం కొత్తగా అధ్యయనం చేయవచ్చు.

కవి, రచయిత డా. నాగప్పగారి సుంద్యరాజు 48వ జయంతి సందర్భంగా మే 31న సాయంత్రం 4గంటలకు గుంటూరు ఎస్పీ కార్పొరేషన్ హాల్లో ఆయన సాహిత్యంపై సమాలోచన జరుగుతుంది. కాకాని సుధాకర్ అధ్యక్షతన జరిగే సభలో, మాజీ మంత్రి డొక్కా మాణిక్వవర్మపసాద్ ముఖ్య అతిథిగా, ఆచార్య కొలకలూరి ఇనాక్ విశిష్ట అతిథిగా, జి. లక్ష్మీనర్భయ్య ఆత్మీయఅతిథిగా, దార్హ వెంకటేశ్వరరావు, కోయి కోటేశ్వరరావు, గుండిమెడ సాంబయ్య, జిలుకర (శీనివాస్, కత్తి కళ్యాణ్, పసునూరి రవీందర్ తదితరులు వక్తలుగా పాల్ఫాంటారు. వివరాలకు ఫోన్: 9440184788

■ బహుజన రచయితల సంఘం

అరసం కవిసమ్మేళనం

తెలంగాణ ఆవిర్భావ దినోత్సవం (జూన్ 2) సందర్భంగా జూన్ 1న బుధవారం సాయంత్రం 5గంటలకు సుందరయ్య విజ్ఞాన కేంద్రంలో కవి సమ్మేళనం జరుగుతుంది. సభకు అరసం తెలంగాణ అధ్యక్షులు డా.వి. వీరాచారి అధ్యక్షత వహిస్తారు. ్రపజానాట్వమండలి జాతీయ నాయకులు కందిమళ్ళ ్రపతాపరెడ్డి ముఖ్య అతిథిగా పాల్డొంటారు. దేవరాజు మహారాజు, అమ్మంగి వేణుగోపాల్, నాళేశ్వరం శంకరం. ఏనుగు నరసింహారెడ్డి, వఝల శివకుమార్, యాకూబ్, శిలాలోలిత, ఎస్.రఘు, వనపట్ల సుబ్బయ్య, కందుకూరి ్రశీరాములు, స్కైబాబ, షాజహాన, బెల్లంకొండ సంపత్కుమార్ తదితర కవులు ఈ కార్యక్రమంలో పాల్తొంటారు.

■ రాపోలు సుదర్సన్

సహ్నదయ సాహితీ పురస్కారం

హనుమకొండకు చెందిన సహృదయ సాహిత్య సాంస్కృతిక సంస్థ ఉత్తమ తెలుగు సాహిత్య విమ ర్శకు ఒద్దిరాజు సోదరకవుల స్మృత్యంకంగా పురస్కారం ఇవ్వనున్నది. 2011 జనవరి నుంచి 2015 డిసెంబరు వరకు వెలువడిన తెలుగు సాహిత్య విమర్శ గ్రంథం/ విమర్శ వ్యాససంకలనాలను ఆహ్యానిస్తున్నది. రచయి తలు తమ రచనలను మూడు డ్రపతులు జూన్ 10లోపు పంపాలి. ఉత్తమ గ్రంథంగా ఎంప్తికెన రచ యితకు పురస్కారంతో పాటు రూ.10వేల నగదు పారి తోషికం ఉంటుంది. చిరునామా: కుందావజ్ఞల కృష్ణ మూర్తి, సాహిత్య కార్యదర్శి, 'శ్రీమాత' ప్లాట్ నెం. 207, ఇ.నెం. 2-7-580, సెంట్రల్ ఎక్సైజ్ కాలనీ, హనుమ కొండ - 506001. ఫోన్ : 9849366652.

■ సహ్బదయ సాహిత్య సాంస్కృతిక సంస్థ

బలమైన కవిత్వం రాస్తున్న సుందర్రాజు సాహిత్య ఉద్యమ అవసరాలకొద్దీ

కృష్ణా పుష్కరాల సంచిక

'రమ్యభారతి సాహిత్య జైైమాసిక పట్రిక' ျွှော်ဝေဆိုဝဆို သည်မှုဝ နာမဝ သာဋ္ဌိဿ န సందర్భంగా కృష్ణా పుష్కరాలకు ప్రత్యేక సంచిక తీసుకురావాలనుకొంటోంది. రచయితలు రానున్న కృష్ణాపుష్కరాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని కృష్ణానది నేపథ్యంగా రాసిన కథలు, కవితలు, వ్యాసాలు పంపాల్సిందిగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాము. నెల రోజుల లోపుగా రచనలను 'రమ్మ భారతి సాహిత్య జై మాసప్రతిక, పి.బి.నెం.5, డోర్.నెం. 11-57/1-32, జె.ఆర్.కాంప్లెక్స్, రెండవ అంతస్సు, రజక వీధి, విజయవాడ-520001, సెల్నం. 9247475975కు పంపమని కోరుతున్నాం.

🔳 చలపాక స్రాష్

పుస్తకావిష్కరణలు

మహబూబ్నగర్ 'తెలంగాణ వికాస సమితి' ఏర్పాటై రెండేళ్లు కావొస్తున్న సందర్భంగా నేడు $(\tilde{a})(\tilde{$ భాగంగా పలు పుస్తకావిష్కరణలు జరగనున్నాయి. స్వానికంగా మెట్టుగడ్డలోని లిటిల్ స్కాలర్స్ హైస్కూల్లో సురవరం ప్రతాపరెడ్డి వేదికపై జరిగే కార్యకమంలో ఉదయం 10నుంచి మధ్యాహ్నం 1గంట లోపు వనపట్ల సుబ్బయ్య రాసిన 'కుర్చి కవిత్వం', సంబరాజు రవి్రపకాశరావు రాసిన 'అభినవ కాళిదాస తెలకపల్లి రామచంద్ర శాస్త్రి జీవితం-సాహిత్యం', 'మహబూబ్ నగర్ జిల్లా ఆత్మకథలు, జీవిత చరిత్రలు' పుస్తకాలు ఆవిష్కుతం కానున్నాయి.

■ తెలంగాణ వికాస సమీతి

🗸 ా ర్తీభవించిన మాదిగ పౌరుషానికి సాహిత్యరూపం నాగప్పగారి సుందర్రాజు సాహిత్యం. మాదిగత్వంలో మాగిన కథలూ కవితలూ రాసి సిసలయిన మాదిగ సాహిత్యానికి సుందర్రాజు బాటలు వేశాడు. తద్వారా మొత్తం దళిత బహుజన సాహిత్యాన్ని కొత్త ప్రమాణాలతో నింపాడు. మాదీగ మూలాల్లోకి వెళ్ళి జీవితాన్ని సాహితీకరించిన తెలుగు దళిత కథాపితామ హుడు కొలకలూరి ఇనాక్ బడి నుంచి నేర్చుకొంటూనే 'దండోరా' స్పూర్తిని బలంగా పలికించిన సృజనకారి సుంద్యరాజు.

నూతన దళితకవిత్వం తెలుగు సాహిత్యాన్ని వరదగా ముంచెత్తుతున్న 90ల్లో స్వయంగా ఆ కవిత్వ ప్రధాన సేద్వగాళ్ళలో ఒకడిగా ఉంటూ వచన సాహిత్యంలోనూ ఇదే ఉరపడికి ఒరవడి పెటడానికి కృషి చేసిన సాహిత్య ఉద్యమకారుడు సుందర్రాజు. హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయంలో చదివే రోజుల్లో దళిత కవిత్వానికి గొప్ప ఊతంగా పనిచేసిన 'గుండెడప్పు' కవితా సంకలనాన్ని తీసుకురావడంలో కనకయ్య, కోయి కోటేశ్వరరావు, రత్నాకర్, దార్ల వెంకటేశ్వర రావు, రాజశేఖర్ లాంటి మిత్రులతో కలిస్త్రీ తగిన ప్రాత నిర్వర్తించాడు. మాదీగ సాంస్కృతిక కోణాన్ని బలంగా చాటుతూ మెరికల్లాంటి కవితల్ని రాశాడు. మాదిగ నెత్తురు గీతాల్ని 'చండాల చాటింపు' ద్వారా తెలుగు నేల నలుచెర గులా చిమ్మాడు. మాదిగ యువతలో మంటల్ని రగిలించాడు.

నాపాట నేను పాడుకుంటా మాదిగ పాటను మధురంగా పాడుకుంటా

అంటూ సవాల్ చేశాడు. అన్ని కులాలవారూ మాదిగల మీద ఏదో విధంగా పెత్తనం చేస్తున్న వాస్తవం మీద రాజీలేని పోరాటాన్ని చేశాడు. 'దండోరా'ను కౌగలించుకొని కవిత్వ ప్రపంచంలో తిరుగులేనిశక్తిగా దాన్ని మలిచాడు. మాది గల అదనపు బాధల్సీ, అవమానాల్సీ, ఆగ్రహాన్సీ కవిత్వీకరించాడు.

> మాదిగ మాటే మాట్రాడతాను గల్లు బానులో

డప్పు మీద చేయి పడితే జనక జనకన జజ్జనక జననక తాసె, తప్పెట, కొమ్ము **ෂ**යී පරව්රා చిటికెలు లెక్కేసుకోండి అడుగు తప్పారా? మా చేతిలో మీ పిసురు పడుతుందమ్మా! రండి రండి బయటికి

అని మాదిగ ఎజండాను వాడియైన మాటల్తో వేడివేడి ప్రతిమల్తో మాదిగ వృత్తిమూలల నుంచి అమరిన స్థపీకల్తో సృష్టం చేశాడు.

తోలు వాసన రూపం మారింది

పన్నెండు ఎద్దుల చలకాల ఉంది

ఇదే చండాల చాటింపు

డప్పుకొట్టి మాట్లాడిన మాదిగత్వం

ನಾಗಪ್ಪುಗಾಲ ಸುಂದರ್ರಾಜು 48వ జయంతి మే 31న

కథాసాహిత్యం పైపు మళ్ళాడు. అనంతపురం జిల్లా మాదిగవాడల్లో కాగిన మాదిగ జీవితాలను రంగరించి తన సొంత మాదిగ బతుకుతో జోడించి 'మాదిగోడు' కతల్ని 1998లో తీసుకొచ్చాడు. తప్పుడు చైతన్యం, కెరీరిజంల కారణంగా మూలాల్ని మరిచి గాలిలో బతుకుతున్న దళిత బహుజన విద్యావంతుల్ని మళ్ళీ గాడిలో పెట్టగల సత్తా ఈ కథల్లో ఉంది. గోవధ నిషేధించాలని

హిందూత్వ శక్తులు ఎప్ప ట్నుంచో చేస్తున్న ఉద్యమం దళితహక్కు లకు భంగమని గుర్తించి నిర్మొహమాటంగా దాన్ని ಖಂಡಿస್ತು ರಾಕಾಡು. మనుషుల్ని అంటరాని వాళ్ళుగా చేసి ఆవుల్ని

దేవతలుగా పూజించే హిందూ సంస్కృతిని తాత్త్వికంగా ఎండగట్టాడు. మాదిగ సంస్కృతినీ హక్కుల్పీ కాపాడుకోవటమంటే ఏంటో రాసి చూపించాడు: నోరు ఎరుపెక్కే దాకా

దవడ అల్చాడించిన వాడు దేశ సౌభాగ్యం కోసం పశువధ / చెయ్యకూడదంటాడు బాబాయ్ మనం బతకాలంటే బాబాయ్ ఆవు కడుపు కోయాల్సిందే

అంటూ ఆవును కోయటం మాదిగ జీవనాధారమని ప్రకటిస్తాడు. గోసంర క్షణ పేరుతో ఇవ్వాళ దేశవ్యాప్తంగా కాషాయశక్తులు చేస్తున్న ఉద్యమం దళి తుల నోటికాడి ఆహారాన్ని లాగెయ్యటమే అనే సత్యాన్ని బలంగా చాటాడు కవి. ఆవు కేంద్రంగా సాగే తప్పుడు ఆందోళనలకు ఇతని కవిత్వం పెద్ద అడ్డుగోడ.

ఇంత బలమైన కవిత్వం రాస్తున్న సుందర్రాజు సాహిత్య ఉద్యమ అవసరా లకొద్దీ కథాసాహిత్యం వైపు మళ్ళాడు. అనంతపురం జిల్లా మాదిగవాడల్లో

కాగిన మాదిగ జీవితాలను రంగరించి తన సొంత మాదిగ బతుకుతో జోడించి 'మాదిగోడు' కతల్ని 1998లో తీసుకొచ్చాడు. ఈ పుస్తకం తెలుగు మాదిగ మాదిగేతర సాహిత్వలోకంలో పెను సంచలనం తెచ్చింది. మాదిగ నుడికా రంతో, మాదిగ యాసతో, మాదిగ టెంపర్మెంట్తో రాసిన ఈ కథలు వచన కవిత్వం కంటే భిన్నంగా దళిత బహుజన పాఠకుల్పి చేరాయి. తప్పుడు చైతన్యం, కెరీరిజంల కారణంగా మూలాల్ని మరిచి గాలిలో బతుకుతున్న దళిత బహుజన విద్యావంతుల్ని మళ్ళీ గాడిలో పెట్టగల సత్తా ఈ కథల్లో ఉంది. ఆత్మ కథారీతిలో వచ్చిన ఈ కథలు మాదిగ వాస్తవికతనీ, రోజువారీ సంస్కృతినీ, దాని ప్రపతిభనీ—మాదిగ కన్నీళ్ళనీ, నవ్వల్నీ, పరాచికాల్నీ, అరాచకాల్నీ— సహజ వివేచననీ, తర్కాన్నీ అన్నిటికంటే ముఖ్యంగా మాదిగ ప్రేమపూరిత మానవ సంబంధాల్నీ, పెళుసు హృదయాల్సీ గొప్పగా కదిలించే రీతిలో చిత్రి స్తాయి. ఒక్కో కథా ఒక్క బతుకు తునక. పవిత్రులకీ, మర్వాదస్తులకీ అనాగరి కంగానూ, కటువుగానూ కనిపించే సంభాషణలు అడుగుజనానికి గిలిగింతలు పెడతాయి. ఆత్మీయంగా, హాస్యంగా పలుకరించి వివశుల్ని చేస్తాయి.

ఇందులోని అన్ని కథల్లోనూ కులవ్యవస్థ కారణంగా కునారిల్లుతున్న మాది గల బతుకు ప్రధాన ఇతివృత్తం. దీన్ని అల్లుకునే మాదిగ స్పందనలూ, ప్రతి స్పందనలూ, ఆవేశాలూ, ఆశలూ, వారి పోరాటాలూ, ఆరాటాలూ పాఠకుల అనుభవాల్లో కొస్తాయి. అంతిమంగా మాదిగ ఔన్నత్యాన్ని అవగతం చేస్తాయి. మాదిగ మనసుల్లో తిరుగుబాట్లు ఎట్లా రూపుదిద్దుకుంటాయో తెలిపే కథ 'జోరేసావు'. అలవాటుకు భిన్నంగా అలవోకగా నడిచిన దృశ్యకావ్యం ఈ కథ. బడికి వెళ్లడంతో మొదలై ఎన్నో విషయాల్స్ స్పురీకరిస్తూ, ఈ స్పురణలో భాగంగా జోరేసాయిబు చనిపోవడానికి గల కులసంబంధిత కారణాల్ని వెల్లడి

చేస్తూ ముగుస్తుందీ కథ. ఒక 'ఆర్ట్ఫ్ఫ్ల్మ్'లా మనల్ని వెంటాడుతుంది. 'ఈరారెడ్డి మనుమరాలు మింద మొనుసుండాది కథ బాల్యంలోనే మాదిగ గుండెలకయ్యే ಗ್ರಾಮ ಕಾರ್ಯ ಗುಂಡಲವಿಸಿಬಿಂದು ಕಿತಿಲ್ ವಿಡಿಸ್ತುಂದಿ. ಅಂತರಾಲ ನಿವ್ಯ ನ మెట కుల సమాజంలో అమాయక హృదయాలు అయాచితంగా పగిలిపోయే వాస్తవాన్ని కథ పట్టుకుంటుంది. కల్పాకపటం లేని పిల్లలు కులం కారణంగా అనుభవిస్తున్న విషాదానికి సాహిత్య రూపం ఈ కథ. కులవాస్తవికతకు మాన వాంశను జోడించటంలో విజయవంతమైనప్పుడే ఇలాంటి కథలు వస్తాయి. వాస్తవికతను ఎక్కడ ఎంత కత్తిరించాలో అలా కత్తిరించాడు రచయిత. 'పీర్ణ పండగనాడు ఏమయ్యేద్పంటే' అనే కథ కులం సామాజికంగా ఎంత కిందుంటే పీడన అంత ఎక్కువ మోతాదులో ఉంటుందని రుజువు చేస్తుంది. ఇది పాఠకు లకు అనుభవంగా చేరుతుందే తప్ప ఉపదేశంగా చేరదు. బసివిలుగా, జోగిను లుగా, మాతంగిలుగా దళిత స్ట్రీలే మారడానికి సంబంధించిన కులసూత్రాల్ని 'పడమటింటి బోడెక్క బసివిరాలయ్యేద' కథ ద్వారా అందిస్తాడు రచయిత. ఇందులో భాగంగా దళిత సమాజపు వెనుకబాటుతనాన్ని కూడా తేలికపాటి విమర్శకు గురిచేస్తాడు. కొన్ని కథల్తో చీకటి కోణాల కంటే వెలుగు కోణాలే ఎక్కువగా కనిపిస్తాయి. మాదిగల ఉత్సాహాన్సీ, అవధులు లేని హాస్వపియ త్వాన్నీ పట్టిస్తాయి. దళిత జీవిత చిత్రణంటే ఏడుపు తెప్పించే వాస్త్రవాల సమా హారమనే అప్పపథను ఈ రచయిత బదలుచేస్తాడు. ఎంత కష్టమున్న జీవితం లోనైనా చెతుర్నూ, ఏడిపించుకోవటాలూ, కవ్వించుకోటాలూ, నవ్వించుకోటాలూ కలగలిసి ఉంటాయనే వాస్త్రవాన్ని జీర్ణించుకున్న కథలే 'గుండేలక్కకత', 'సొట్ట ಕಾಕ್ಸ್ ಸದ್ದುಗುಣಮು ಕತ', 'ಸಾಲಿವ್ ಹಿ ಕತ'. ಈ ಕಥಲು ವದುವುತುಂಟೆ Tom Stoppard అన్నట్లు "No laughter is sad and many tears are joyful" అనిపిస్తుంది. ఈ విషయంలో ఎండ్లూరి సుధాకర్ 'మల్లెమొగ్గల గొడుగు'తో కొంత పోలిక ఉంది. తేడా కూడా ఎంతో ఉంది.

తెలుగు సాహిత్య పదకోశానికి అందని ఎన్నో మాటలూ, పదాలూ సుంద ర్రాజు కథల్లో కనిపిస్తాయి. మాదిగత్వం నుంచి నేరుగా మొలకెత్తిన ఇవి తెలుగు సాహిత్యాన్ని సుసంపన్నం చేస్తాయి. దళిత బహుజన సాహిత్యానికి గొప్ప వైవిధ్యాన్ని సమకూరుస్తాయి. తెలుగు భాష చనిపోతుందని బాధపడే వాళ్లు తెలుగు తెరువుకు నిలయమైన కింది కులాల సాహిత్యాన్ని ప్రచారం చెయ్యాల్స్ ఉంటుంది. ఒకపక్క సంస్భుత భాషను తెలుగుగా భావిస్తూ, పరాయి పొడలేని దిగువజనం మాట్లాడే తెలుగును పరాభవించే సంస్కృతిని ಆವರಿಂವೆವಾಕ್ಲು ತಲುಗುನು ರಕ್ಷಿಂವಲೆರು. ಸುಂದರ್ರಜುಲಾಂಟಿ ರವಯಿತಲಾ, ವಾರಿ

రచనలకు ఉత్తేజాన్నిచ్చే అడుగుజనం ఉన్నంతకాలం తెలుగుకు ఇబ్బంది లేదు. ేకవలం 'మాదిగోడు' కథలు రాసి ఊరుకున్నా సుందర్రాజుకి గొప్ప గుర్తింపు వచ్చి ఉండేది. అతని కవిత్వంలోనూ ఇదే స్వాయి ఉందని మరువకూడదు. అన్నిటికీ మించి అతను దళిత సాహిత్య ఉద్యమకారుడు. మాదిగ సాహిత్య దిగ్గజం. తన అకాల మరణం వల్ల దళిత బహుజన సాహిత్యం ఎంతో నష్టపో యింది. తెలుగు సమాజం ఒక సాహిత్య వైతాళికుడ్ని కోల్పోయింది.

■ జి. లక్ష్మీనరసయ్య